

28.6.2012

KUNTIEN VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTUKSEN ORGANISOINTI**Asettaminen ja toimikausi**

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten tukiryhmän sekä asiantuntija ja -laskentaryhmän toimikaudelle 28.6.2012 - 31.12.2013.

Tausta

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Lisäksi osana valtionosuusjärjestelmän uudistamista selvitetään perusopetuksen valtionosuuden perusteet tavoitteena tasa- arvoisen ja tasalaatuisen perusopetuksen saatavuuden varmistaminen myös jatkossa. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen. Perusopetuksen valtionosuusperusteet on viimeksi uudistettu vuodesta 2010, jolloin peruspalvelujen valtionosuudet koottiin yhdeksi kokonaisuudeksi valtiovarainministeriön hallinnonalalle.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on mm. poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmistä kuntaliitoksia vaikeuttavat tekijät. Uusien ja nykyisten tehtävien ja velvoitteiden lisäämistä ja laajentamista kunnille rajoitetaan ja niille osoitetaan valtion rahoitusosuutena yli puolet todellisista kustannuksista. Valtion ja kuntien väliset tehtävien siirrot toteutetaan kustannusneutraalisti. Vastuu ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta siirretään hallitusohjelman mukaan valtiolle. Myös mahdollisuudet vähentää kuntien velvoitteita arvioidaan.

Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoitoa ja vastaavasti vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen.

Hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuu säilytetään kunnilla. Lisäksi palvelurakenneuudistuksen toteuttamiseksi säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, rahoitusta, kehittämistä ja valvontaa koskeva laki.

Valtionosuusperusteiden uudistamisessa tarkastellaan mm. perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Halke ja kuntauudistuksen ohjausryhmä seuraavat uudistuksen etenemistä. Tarkastelu voidaan laajentaa myös verotusta koskeviin asioihin hallitusohjelman kirjaukset huomioiden. Valtiovarainministeriön vero-osasto selvittää mahdollisuuksia siirtää kunnallisveroon vaikuttavia verovähennyksiä valtion rasi- tukseksi. Valtionosuusuudistuksen yhteydessä tehtävissä kokonaislaskelmissa huomioi- daan vero-osaston selvitystyössä tekemät laskelmat ja muut kuntaverotukseen kohdistu- vat päätökset.

Kuntien kannanottoja valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta on koottu Kunnallishal- linnon rakenne- työryhmän ehdotuksia koskevan lausuntokierroksen yhteydessä. Valti- onosuusperusteiden uudistamistarpeita on laajemmin selvitetty viimeksi valmisteltaessa vuoden 2010 alusta voimaan tullut lakiuudistus.

Tavoite

Tavoitteena on uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla ta- valla siten, että hallituksen esitys voidaan käsitellä eduskunnassa kevätistuntokaudella 2014 ja uusi lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015 alkaen. Selvitysmies esittää alustavia ehdotuksia valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta väliraportissa joulukuussa 2012. Li- säksi selvitysmies tekee lopulliset esityksensä valtionosuusperusteiden uudistamistarpeis- ta vuoden 2013 loppuun mennessä.

Organisointi

Selvitysmieheksi on asetettu toimikaudelle 1.6.2012- 31.3.2014 Arno Miettinen, VTK. Asetettava tukiryhmä sekä asiantuntija- ja laskentaryhmä toimivat selvitysmiehen tukena.

Tukiryhmä:

Puheenjohtaja:

Ylijohtaja Päivi Laajala, Valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Neuvotteleva virkamies Markku Nissinen, Valtiovarainministeriö (vara pj)

Valtiosihteeri Tuire Santamäki-Vuori, Valtiovarainministeriö

Finanssineuvos Tuomo Mäki, Valtiovarainministeriö

Finanssineuvos Elina Pylkkänen, Valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies Annika Klimenko, Valtiovarainministeriö

Osastopäällikkö Aino-Inkeri Hansson, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lakiasian johtaja Arto Sulonen, Suomen Kuntaliitto

Erityisopettaja Timo Juurikkala, Vantaa

Kaupunginjohtaja Markku Andersson, Jyväskylän kaupunki

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen, Vantaan kaupunki

Kaupunginvaltuutettu Iivo Polvi, Iisalmen kaupunki

Kunnanjohtaja, Gun Kapténs, Luodon kunta

Tutkimusjohtaja Antti Moisio, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

Sihteerit:

Ylitarkastaja Ville Salonen, Valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies Arto Salmela, Valtiovarainministeriö

Asiantuntija- ja laskentaryhmä

Puheenjohtaja:

Selvitysmies Arno Miettinen, Valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Neuvotteleva virkamies Markku Nissinen, Valtiovarainministeriö (vara pj)

Neuvotteleva virkamies Arto Salmela, Valtiovarainministeriö

Lainsäädäntöneuvos Marja Isomäki, Valtiovarainministeriö

Hallitusneuvos Arto Luhtala, Valtiovarainministeriö

Budjettineuvos Jouko Narikka, Valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies Merja Taipalus, Valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies Tanja Rantanen, Valtiovarainministeriö

Erikoissuunnittelija Pasi Rentola, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Finanssineuvos Raimo Jämsén, Sosiaali- ja terveysministeriö

Kehittämispäällikkö Sanna Lehtonen, Suomen Kuntaliitto

Sihteeri:

Ylitarkastaja Ville Salonen, Valtiovarainministeriö

Selvitysmies, tukiryhmä ja laskentaryhmä voivat tarvittaessa kuulla asiantuntijoita, ja tehdä valmistelun edellyttämiä selvityksiä.

Valmistelutyön kustannukset maksetaan momentilta 28010112.

Hallinto- ja kuntaministeri

Henna Virkkunen

Neuvotteleva virkamies

Anne- Marie Välikangas

Jakelu

Työryhmien jäsenet

Tiedoksi

Hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen
 Sosiaali- ja terveysministeriö
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Suomen Kuntaliitto
 Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
 VM/valtiosihteeri Anna-Kaisa Ikonen
 VM/valtiosihteeri kansliapäällikkönä Raimo Sailas
 VM/alivaltiosihteeri Martti Hetemäki
 VM/hallinto- ja kehitysjohtaja Päivi Nerg